Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Legenda Aurea - Cod. Aug. perg. 256

Jacobus <de Voragine>

[S.l.], [14. Jahrh.]

De sancta Agnete

urn:nbn:de:bsz:31-66161

Visual Library

dyalogo gregorii quod quedam mulier in tuscia
nuper nupta cum ad dedicationem ecclesie
sancti sebastiani ab aliis inuitata esset
ipsa nocte que sequenti die debebat
carnis uoluptate stimulata a uiro
suo se abstinere non potuit. Facto autem
mane magis erubescens uultum hominum
quam dei iudicium profecta est. Mox autem ut
oratorium ubi erant reliquie sancti se-
bastiani ingressa est dyabolus eam arri-
puit et coram omnibus eam uexare cepit.
Tunc presbiter illius pallium arripuit inde
eam operiens sed dyabolus statim ipsum pres-
biterum inuasit. Duxerunt autem amici
sui eam ad incantatores. ut suis incan-
tationibus dyabolum effugarent. Sed mox dum
incantarent iudicio dei legio demonum
.i. vi. milia .d.c. et lxvi. in eam ingressi ip-
sam acrius uexare ceperunt. ¶ Quidam
autem uir nomine fortunatus sanctitate con-
spicuus suis precibus eam sanauit. ¶ Le-
gitur etiam in gestis longobardorum
quod tempore Gumberti regis ytalia to-
ta tanta peste percussa est. ut uix uiui
aliquos sufficerent sepelire. Et hec pes-
tis maxime rome ac papie grassa-
batur. Tunc uisibiliter angelus
domini bonus multis apparuit malo an-
gelo sequenti et uenabulum ferenti
precepit ut percuteret ac cedem faceret.
Quotiens autem aliquam domum percute-
bat tot inde mortui efferebantur.
Tunc cuidam diuinitus reuelatum est quod
nequaquam hec pestis cessaret donec
sancto sebastiano altare papie con-
strueretur. Quod constructum est in ecclesia sancti
petri que dicitur ad uincula. Quo facto sta-
tim illa cessauit quassatio. et illuc
a roma reliquie sancti sebastiani sunt
delate. De nomine

Agnes dicta est quasi mitis et humi-
lis tamquam agna fuit. Vel agnes
a quodam agno quod est pium quia pia
et misericors extitit. Vel agnes
dicitur ab agnoscendo. quia uiam ueri-
tatis agnouit. De sancta agnete

Agnes uirgo prudentissima ut per-
hibet ambrosius. qui eius passionem conscrip-
sit. tercio decimo etatis sue anno mor-
tem perdidit et uitam inuenit. Infantia
quidem computabatur in annis. sed erat
senectus mentis inmensa. corpore iu-
uencula sed animo cana. Pulchra
facie sed pulchrior fide. Que dum a scolis
reuerteretur a prefecti filio adamatur.
Cui ille gemmas et diuicias in-
numerabiles promisit: si consensum eius
coniugio non negaret. Cui agnes
respondit. Discede a me pabulum mortis.
quia iam ab alio amatore preuenta sum. ¶ Cepit-
que ipsa amatorem suum et sponsum a v.
commendare que sponse in sponsis
precipue requiruntur. scilicet. A nobilitate
generis. a decore pulchritudinis.
a diuiciarum habundantia. a fortitudi-
ne et potentie efficacia. et ab amoris
magnitudine. sic dicens qui longe
melior est te et genere et dignitate.
cuius mater uirgo est cuius pater feminam
nesciuit. cui angeli seruiunt. cuius pul-
chritudinem sol et luna mirantur. cuius
opes numquam deficiunt. cuius diui-
cie non decrescunt. cuius odore mortui
reuiuiscunt. cuius tactu confortantur
infirmi. cuius amor castitas. tac-
tus sanctitas. unio uirginitas. Hec autem
v. ponit in quadam auctoritate dicens.
Cuius generositas celsior. possi-
bilitas fortior. aspectus pulchri-
or. amor suauior. et omni gratia ele-

gaudeo. Deinde ponit v. beneficia que sibi sponsus contulit et aliis sponsis confert. s. quia eas fidei anulo subarrat, multiplici virtutum varietate eas vestit et ornat. passionis sue sanguine eas signat. vinculo amoris sibi eas copulat et thesauris celestis glorie ditat. sic dicens. Anulo suo subarravit me dexteram meam et col. me cinxit la. pre. Induit me cycl. au. tex. et immen. mo. or. me. Posuit signum in fa. m. ut nul. preter ipsum ama. admittam. Et sanguis eius ornavit genas meas. Iam amplexibus eius astricta sum iam corpus eius corpori meo associatum est. Ostendit mihi thesauros incomparabiles, quos mihi se daturum si in eo perseveravero repromisit. Audiens hec insanus iuvenis. lecto prosternitur et quod obamare exspiraret, per alta suspiria a medicis aperitur. Cumque pater iuvenis eadem virgini replicaret et illa pactis sponsi sui deinde se violare non posse assereret. cepit prefectus inquirere quis esset iste sponsus de cuius agnes se potestate iactaret. Cui cum quidam assereret quod Christum sponsum suum diceret. blandis prius sermonibus deinde terroribus eam pulsat. Cui agnes. Fac quod vis age. et quod queris non poteris obtinere. Cui prefectus. Unum tibi de duobus elige. aut cum virginibus dee veste sacrifica. aut cum meretricibus scortaberis. Cui illa. Nec sacrificabo diis tuis nec sordibus polluar alienis. Mecum enim habeo custodem corporis mei angelum domini. Tunc prefectus iussit eam expo

liari et nudam ad lupanar duci. Tantam autem densitatem dominus capillis eius contulit ut melius capillis quam vestibus tegeretur. Ingressa autem turpitudinis locum angelum domini preparatum invenit. qui locum nimia claritate circumfulsit. ubique stolam candidissimam preparavit. Sicque lupanar locus fit orationis. adeo ut mundior exiret quam fuisset. quicumque ingressus in tanto lumini dabant honorem. Prefecti autem filius cum aliis iuvenibus ad lupanar venit et eos ad ipsam prius invitavit. Qui ingressi sed miraculo territi compuncti redierunt. Quos ille miseros appellans et ad eam furens intravit. cum eam vellet attingere in ipsum ir- (lumine) ruit. Et quia deo non dedit honorem prefocatus est a diabolo et expiravit. Quod prefectus audiens cum ingenti ploratu ad eam venit et causam mortis eius diligentius percunctatur. Cui agnes. Ille cuius voluntatem volebat perficere in eum potestatem accepit et occidit. Nam socii eius de viso miraculo territi redierunt illesi. Cui prefectus. In hoc apparebit quod non magicis artibus hoc egisti si impetrare potueris ut resuscitetur. Orante igitur agnete iuvenis resuscitatur et Christum publice predicavit. Ad hec templorum pontifices in populo sedicionem excitaverunt exclamantes. Tolle magam tolle maleficam que mentes immutat et animos alienat. Prefectus autem viso tanto miraculo eam liberare voluit sed proscriptionem metuens vicario reliquit et quia eam liberare non potuit tristis abscessit. Tunc vicarius aspasius nomine iussit eam in copiosum ignem iactari. sed in duas partes flamma divisa sediciosos hinc inde combussit. Tunc aspasius ingiturari eius gladium

iugi perpetuo. & sic sponsus candidus
& rubicundus ipsam sibi sponsam con-
seruauit & martirem. Passa est autem
ut creditur tempore constantini magni
qui fuit circa annos domini ccc.ix.
¶ Cum igitur corpus eius xpistiani & parentes
eius cum gaudio sepelirent. uix a pa-
ganis inter lapides mittentibus eua-
serunt. Emerenciana eius collactanea
uirgo sanctissima licet adhuc cathe-
cumina dum iuxta sepulchrum eius
staret. & constanter gentiles argue-
ret. ab eis lapidata est. Statimque ter-
remotus choruscationes & fulgura ex-
titerunt adeo quod ex paganis plurimi pe-
rierunt. ita quod ipsi deinceps uenientes
ad sepulchrum uirginis. nil leserunt.
Corpus autem sancte Emerenciane iuxta corpus
sancte agnetis positum est. ¶ Cumque parentes
eius .viii. die iuxta tumulum uigilarent.
uiderunt chorum uirginum. uestibus
aureis radiantem. Inter quas uide-
runt beatam agnetem simili ueste ful-
gentem. & ad dexteram eius agnum candi-
diorem niue stantem. Quibus illa. Vi-
dete ne me quasi mortuam lugeatis.
sed congaudete mecum & congratula-
mini. quia cum hiis omnibus lucidas sedes
accepi. Ob hanc uisionem celebra-
tur festum agnetis secundo. ¶ Constan-
tia ~~uirgo~~ autem uirgo. filia constan-
tini. lepra grauissima laborans. cum
hanc uisionem audisset. tumulum eius
adiit & ibi dum in oratione persisteret. ob-
dormiuit. uiditque beatam agnetem sibi
dicentem. Si in xpistum credideris continuo li-
beraberis. Ad hanc uocem euigilans per-
fecte se sanatam inuenit. Que bap-
tismum recipiens super corpus beate ag-
netis basilicam fecit. & ibi in uirgini-

tate degens multas ex suo exemplo aggre-
gauit. ¶ Quidam uir nomine paulinus
in ecclesia sancte agnetis sacerdotii fungens
officio. multa cepit carnis temptati-
one uexari. Sed cum deum offendere nol-
let a summo pontifice licenciam pe-
tiit contrahendi. Cui pontifex bonitatem &
simplicitatem eius considerans. anulum de-
dit cum smaragdo. & iussit ut ymagi-
ni formose beate agnetis que in sua
ecclesia picta erat ex parte sua preciperet
ut se permitteret desponsari. Cumque hoc
sacerdos ymagini imperaret. illa con-
tinuo digitum anularem porrigens.
& anulo suscepto se retrahens. omnem
temptationem a sacerdote fugauit.
Dicitur autem anulus adhuc uideri in
digito eius apparere. ¶ Alibi tamen legi-
tur quod cum ecclesia sancte agnetis rueret pre
antiquitate papa sacerdoti dixit se sibi uelle qui-
dam sponsam custodiendam & nutrien-
dam. scilicet ecclesiam sancte agnetis committere.
Dansque ei anulum. iussit ut deinde ymagi-
nem desponsaret. ¶ Ambrosius de hac uir-
gine dicit ambrosius in libro de uirginibus.
Hanc senes. hanc iuuenes. hanc
pueri cantant. Nemo est laudabilior
quam qui ab omnibus laudari potest.
Quot homines tot preconies. qui martirem
predicant dum loquuntur. Stupete uniuersi
quia iam diuinitatis testis meruit esse testis
que adhuc arbitra sui per etatem esse non
poterat. Fecit deinceps ut ei de deo cre-
deretur cui de homine adhuc non crede-
retur. quod ultra naturam est hoc de auc-
tore nature est. Nouum martirii genus
nondum ydonea pene. & iam matura uic-
torie. certare difficilis. habilis
coronari. Magisterium uirtutis im-
pleuit quod iudicium uehebat etatis

Non sic ad thalamū nuptiarū pperaret
ut ad supplicij loca leta successu g
du festina virgo processit. Idē amb.
in p̄f. Bta agnes gnositatis oblecta
menta despiciens. celestē meruit dig
nitatē. Societatis humane vota co
tempnēs. eterni regis ē sociata cōsor
tio. Preciosam mortē p xp̄o cōfessione
suscipiens. simul fcā ē ei cōformis.

Vincencius q. vicia De nomine
incens. vl' vincens incendia
vl' victoriā tenēs. Ipse n. incendit
i. cōsumpsit vicia peccatis morti
ficatione. Vicit incendia supplici
or p sistantē pressionē. Victoriā
tenuit mundi p ipsi despectionē
Vicit n. tria in mundo. s. falsos errores.
inmundos amores. mundanos ti
mores. quos vicit p sapiam mundi
ciā & cōstanciā. De quibz dr aug.
Ut cū omibz amoribz & timoribus
& erroribz vincatur hic mundus.
scor martiria docuerūt. Cui passionē qui
dā bm̄ aug. asserunt cōpilasse. quā
prudencius versibus luculenter exeq
tur. De sco vincencio

Vincencius nobilis gnē s; fide
ac religione nobilior. bti vale
rii epi dyaconus fuit. Cui eps ep i
pedicionis lingue fuit. vices suas
cōmiserat. & ipse oroni & cōtēplatio
ni vacabat. Iussu g dacianī psidis
valerianū trahūtur & diro carceri
mancipantur. Cumq eos fame perire
defecisse crederet. eos suo aspectu
iussit assistere. Quos dū sanos cerneret &
gaudentes. iratus in hanc vocē pro
rupit. Quid dicis tu valeri q sub no
mine religionis contra decreta
principū facis. Cui aūt btūs valeri

levit respondet dyac ei vincencio. Noli
pr venerabilis. q. mente timida sub
murmurare. s; libera voce exclama. Si
g iubet pater scē iudicē Reusus ag
gredior. Cui ille. Iam dudū fili ka
rissime loquendi curā tibi cōmiseram.
s; nūc p fide q assistim Reusa cōmitto.
Tunc vincencius cōversus ad dacianū.
hactenus inquit ad te sermo denegan
di potuit. s; nefariū ap prudē
tiam xanor ēē cognoscitur. diuitatis
cultū abnegando blasphemare.
Tunc iratus dacianus epm in exiliū
mitti p̄cepit. Vincenciū vo tam
qm cōtumacē & psumptuosū iuve
nē. ut eius exemplo alij terreantur
eculeo distentū membris omibus
dissipari. Cumq totius corpe dissipa
tus esset ait dacianus. Dic m vincenti
vbi cernis nunc miserū corp tuū inspi
cis. At ille subridens ait. Hoc ē qd
semp optavi. Tunc iratus cepit
ei omia genera tormentor minari. nisi
sensum p̄beret. Cui vincencius. O me
felicem. quoniam tu iratus te gra
vi putas. tu mei incipis misereri.
Insurge g miser & toto maligni
tatis spiritu debachare. videbis
me dei virtute plus posse dū torq
or q possis ipse qui torques. Ad hec
p̄ses cepit clamare & carnifices v
gis & fustibz urgere. Et ait vincen
cius. Quid dicis daciane. Ecce tu ipse
me vindicas de apparitoribz meis.
Tunc p̄ses factus amens. dixit car
nificibz. Miserrimi. nichil facitis. Cur
deficiunt manus vrē. Adulteros & pa
tricidas vincere potuistis. ut nichil
inter illata supplicia possent celare.
& nunc solus vincencius vrā potest